

บทที่ 3

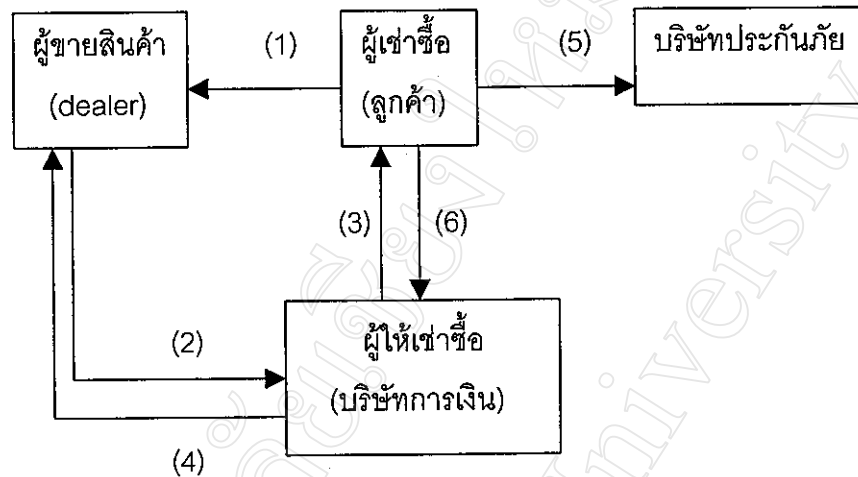
ลักษณะการดำเนินงานธุรกิจเช่าซื้อ

3.1 ลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจเช่าซื้อ

สัญญาเช่าซื้อเริ่มนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในเชิงธุรกิจ เพราะสามารถสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเต็มที่ กล่าวคือ จำเป็นต้องหาวิธีผ่อนชำระราคา ซึ่งอาจกระทำได้ในรูปของสัญญาซื้อขายผ่อนส่ง แต่สัญญานี้มีข้อบกพร่องอยู่ตรงที่ว่าหากไม่มีการตกลงเงื่อนไขการโอนกรรมสิทธิ์ไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว กรรมสิทธิ์ในสินค้าย่อมโอนไปยังผู้ซื้อทันที เจ้าของสินค้าอาจตกอยู่ในภาวะที่เสียเปรียบไม่มีอะไรจะต่อรองบังคับให้ผู้เช่าซื้อผ่อนส่งชำระราคาจนครบได้แต่ถ้าหากกระทำในรูปของสัญญาเช่าซื้อแล้วก็มีผลให้ผู้เช่าซื้อได้รับประโยชน์ คือได้รับสินค้าที่เช่าซื้อไปใช้ทันทีโดยที่เจ้าของสินค้าผู้ให้เช่าซื้อก็ยังมีส่วนประกันในการที่จะชำระราคา เพราะกรรมสิทธิ์ในสินค้าที่เช่าซื้อยังไม่โอนไปยังผู้เช่าซื้อจนกว่าผู้ให้เช่าซื้อจะได้รับชำระราคาครบถ้วนแล้ว นอกจากนี้ การเช่าซื้อยังเป็นการช่วยระบบเศรษฐกิจ คือ ช่วยระบายสินค้าให้ออกจำหน่ายได้มากยิ่งขึ้นด้วย

อย่างไรก็ดี ในระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน การที่เจ้าของสินค้าหรือผู้มาติดต่อ (dealer) จะให้เช่าซื้อโดยตรงจากตนเอง ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ ถึงแม้ว่าผู้ให้เช่าซื้อยังคงมีกรรมสิทธิ์ในสินค้าที่เช่าซื้อก็ตาม แต่ถ้าผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระราคาแล้วก็เกิดปัญหายุ่งยากในการที่จะติดตามสินค้าที่เช่าซื้อคืนมา เพราะเจ้าของสินค้าหรือผู้มาติดต่อที่เป็นผู้ให้เช่าซื้อนั้น บางรายเป็นเพียงผู้ค้ารายย่อยไม่มีกำลังพอที่จะติดตามเอาสินค้าคืนมาได้ เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการจัดหานักกลางที่สามเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งปกติ ได้แก่ บริษัทการเงินโดยบริษัทการเงินนี้จะซื้อสินค้าจากเจ้าของหรือผู้มาติดต่อ จากนั้นก็จะนำสินค้านี้มาดัดแปลงออกให้ลูกค้าเช่าซื้อ ในกรณีนี้เจ้าของสินค้าหรือผู้มาติดต่อก็จะได้รับเงินค่าสินค้าจากบริษัทการเงินไป และบริษัทการเงินก็จะได้หลักประกันทางด้านสินค้าที่แน่นอนจากการทำสัญญาเช่าซื้อ โดยบริษัทการเงินจะเป็นผู้รับชำระเงินค่างวดเช่าซื้อจากลูกค้าโดยตรง และสัญญาเช่าซื้อนี้ก็ทำขึ้นระหว่างลูกค้า (ผู้เช่าซื้อ) กับบริษัทการเงิน (ผู้ให้เช่าซื้อ) ตามวิธีการดังกล่าวนี้ จึงมีผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ ลูกค้าหรือผู้เช่าซื้อ (prospective hirer) เจ้าของสินค้าหรือผู้มาติดต่อ (dealer) และบริษัทการเงิน (finance) (ขั้นตอนการเช่าซื้อแสดงในแผนผังที่ 1)

แผนผังที่ 1 ขั้นตอนของการเช่าซื้อ

- หมายเหตุ (1) ชำระเงินดาวน์ (down payment)
 (2) แจกทำสัญญา
 (3) ทำสัญญาเช่าซื้อ (ตรวจสอบ)
 (4) ชำระค่าสินค้า
 (5) ชำระค่าประกันภัย
 (6) ชำระค่างวด

ขั้นตอนของการเช่าซื้อเริ่มจากผู้เช่าซื้อชำระมูลค่าสินค้าบางส่วน (down payment) ให้แก่ผู้ขายสินค้า หลังจากนั้น ผู้ขายสินค้าจะแจกเพื่อทำสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทธุรกิจเช่าซื้อโดยที่ลูกค้าสินเชืเช่าซื้อคือลูกค้าสินเชืเช่าซื้อ ขั้นตอนต่อมาบริษัทธุรกิจเช่าซื้อจะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เช่าซื้อเพื่อตกลงทำสัญญาเช่าซื้อ เมื่อทำสัญญาเช่าซื้อระหว่างผู้เช่าซื้อและบริษัทธุรกิจเช่าซื้อแล้ว บริษัทจะเป็นผู้ชำระค่าสินค้าที่เหลือให้กับผู้ขายสินค้าสภาพนี้จะตกอยู่กับผู้เช่าซื้อทันทีโดยที่เจ้าหนี้คือบริษัทธุรกิจเช่าซื้อ ซึ่งบริษัทธุรกิจเช่าซื้อจะบังคับให้ผู้เช่าซื้อทำประกันอุบัติเหตุ กับบริษัทประกันภัย โดยผู้เช่าซื้อชำระค่าเบี้ยประกันเอง การกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อลดความเสี่ยงของบริษัท เพราะตราบใดที่ผู้เช่าซื้อชำระหนี้ไม่ครบตามจำนวน กรรมสิทธิ์ในสินค้ายังคงเป็นของบริษัทธุรกิจเช่าซื้ออยู่เสมอ และขั้นตอนสุดท้าย คือการผ่อนชำระหนี้ของผู้เช่าซื้อ กับบริษัทธุรกิจเช่าซื้อตามสัญญาที่ตกลงกันได้

บริษัทผู้ให้เช่าซื้อส่วนใหญ่จะมีพนักงานของบริษัทไว้ประจำที่บริษัทเจ้าของสินค้า เมื่อมีลูกค้ามาซื้อสินค้า จะได้ทำสัญญาเช่าซื้อทันที ซึ่งสัญญานี้ยังไม่ได้รับอนุมัติจนกว่าจะผ่านการตรวจสอบสินเชื่อก่อน โดยปกติแล้วผู้เช่าซื้อ จะต้องจ่ายเงินล่วงหน้า (down payment) ไว้ก่อนประมาณ 20-30% ส่วนที่เหลือพร้อมด้วยดอกเบี้ยจะทยอยจ่ายเป็นงวด ๆ ตามระยะเวลาที่ตกลงไว้ในสัญญา เมื่อผู้เช่าซื้อชำระเงินค่างวดครบทุกงวดตามสัญญาแล้ว กรรมสิทธิ์ในสินค้าตามสัญญาเช่าซื้อจะโอนเป็นของผู้เช่าซื้อทันที นอกจากนี้แล้วบริษัทผู้ให้เช่าซื้อยังบังคับให้ผู้เช่าซื้อ ต้องทำประกันภัยสำหรับสินค้าที่เช่าซื้อ โดยผู้รับผลประโยชน์คือบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ ซึ่งในการทำประกันภัยนี้บางบริษัทอาจมีการบังคับให้ทำประกันภัยผ่านบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ ซึ่งบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ จะได้รับส่วนลดเป็นรายได้นอกเหนือจากรายได้ค่าดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าซื้อ

3.2 ความแตกต่างระหว่างการเช่าซื้อ (hire purchasing) การเช่า (hire) และการลีสซิ่ง (leasing)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การเช่าซื้อมีลักษณะบางประการใกล้เคียงกับการเช่า และการลีสซิ่ง แต่หากพิจารณาโดยละเอียดแล้ว การเช่าซื้อ มีลักษณะหลายประการแตกต่างจากการเช่าและการลีสซิ่ง ซึ่งสามารถพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่าง ได้ดังนี้

(1) ชนิดของทรัพย์สิน ในการเช่าชนิดของทรัพย์สิน จะเป็นอะไรก็ได้ไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์หรือ อสังหาริมทรัพย์ไม่มีข้อจำกัด ส่วนในเรื่องของเช่าซื้อนั้น ทรัพย์สินที่เช่าซื้อกันจะเป็นสังหาริมทรัพย์ทั่วไป ส่วนลีสซิ่งทรัพย์สินที่ทำการลีสซิ่งกัน จะเป็นทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์เฉพาะอย่าง ในกรณีของประเทศไทยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นเครื่องจักรอุตสาหกรรม โรงงาน (manufacturing industry) เครื่องจักรก่อสร้าง (constructions machinery) อุปกรณ์ที่ใช้ในสำนักงาน (office equipment) การขนส่ง (transport) และอุปกรณ์การแพทย์ (medical equipment)

(2) สินค้าคงคลังของผู้ให้เช่า กรณีการเช่าต้องมีสินค้าคงคลังเพื่อให้เช่า ส่วนกรณีของการเช่าซื้ออาจจะมีหรือไม่มีสินค้าคงคลังก็ได้ แต่กรณีของการลีสซิ่งจะไม่มีสินค้าคงคลังเพราะลูกค้าจะเลือกทรัพย์สินที่จะใช้เอง ในบางประเทศก็ได้มีการกำหนดห้ามไว้เลย คือ ห้ามผู้ผลิตผู้จำหน่ายให้ส่งลีสซิ่งโดยใช้สินค้าของตนเอง

(3) วัตถุประสงค์ของการเช่า การเช่ามีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ทรัพย์สินนั้นชั่วคราวและ ไม่มีความต้องการเป็นเจ้าของในทรัพย์สินนั้น ต่างกับเช่าซื้อ ซึ่งเป็นการชำระกันเป็นงวด ๆ ตาม สัญญาและกรรมสิทธิ์จะเปลี่ยนมือไปให้ผู้เช่าซื้อเมื่อผู้เช่าซื้อได้ชำระค่างวดครบตามสัญญา เรียบร้อยแล้ว ฉะนั้น ผู้เช่าซื้อมีความต้องการเป็นเจ้าของในสินค้าที่ตนเองเช่าซื้อ ในขณะที่ลีสซิ่งมี วัตถุประสงค์ในการเช่าระยะยาว ลักษณะของลีสซิ่งจะต้องจ่ายกันเป็นงวด ๆ แต่เมื่อหมดงวด สุดท้ายแล้ว ลูกคามีสิทธิจะซื้อหรือไม่ซื้อ หรือขอต่อสัญญาก็ได้ โดยหลักแล้วไม่ได้มุ่งการเป็น เจ้าของ แต่มุ่งการมีสิทธิใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น ๆ

(4) ผู้เช่า การเช่าและการเช่าซื้อ ผู้เช่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ แต่ใน ด้านลีสซิ่งกำหนดไว้เกี่ยวกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายการให้เช่าสังหาริมทรัพย์ว่า ถ้าเป็นลีสซิ่ง และผู้ให้เช่าเป็นนิติบุคคลมีทุนจดทะเบียน ไม่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 5 ตาม แบบการให้เช่าสังหาริมทรัพย์ปกติแต่อย่างไร

(5) ผู้ให้เช่า การเช่า การเช่าซื้อ ผู้ให้เช่าจะเป็นใครก็ได้ไม่ว่าบุคคลธรรมดา นิติบุคคล แต่ในด้านลีสซิ่ง กรมสรรพากรกำหนดไว้ว่า หากผู้ให้เช่าแบบลีสซิ่งเป็นนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียน ตั้งแต่ 60 ล้านบาทขึ้นไป และเป็นผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่มและผู้เช่าเป็นนิติบุคคลแล้วไม่ต้อง หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 5 แบบการให้เช่าสังหาริมทรัพย์ปกติแต่อย่างไร

(6) การคิดค่าเช่า กรณีของการเช่าการคิดค่าเช่าปกติจะคิดจากต้นทุนเฉลี่ย โดยรวม ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาด้วย ส่วนกรณีการเช่าซื้อและการลีสซิ่งการคิดค่าเช่าจะคิดจากผู้เช่า คนแรก โดยคิดจากต้นทุนทั้งหมดซึ่งได้แก่ ค่าทรัพย์สิน ค่าจัดการ และค่าดอกเบี้ย

(7) การจ่ายเงินของผู้เช่า กรณีของการเช่าค่าเช่าที่ผู้เช่าจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายของผู้เช่า ในส่วนของการเช่าซื้อค่าเช่าซื้อที่ผู้เช่าจ่ายถือเป็นส่วนหนึ่งของราคาทรัพย์สินที่ซื้อ ซึ่งต้อง หักแบบค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคา ในขณะที่ลีสซิ่งกรรมสิทธิ์ยังเป็นของผู้ให้เช่า (ผู้ให้เช่า) ซึ่ง ในช่วงที่เช่าอยู่นั้น ค่าเช่าถือเป็นรายจ่ายที่นำมาหักค่าใช้จ่ายได้

(8) หน้าที่การบำรุงรักษาและการประกันภัย กรณีของการเช่าและการลีสซิ่งเป็นการ ให้บริการ ผู้ให้เช่าจึงเป็นผู้บำรุงรักษาและประกันภัย ส่วนกรณีการเช่าซื้อเป็นการขายสินค้า ผู้เช่าซื้อจึงเป็นผู้บำรุงรักษาและประกันภัย

(9) การยกเลิกสัญญา กรณีของการเช่าเป็นการทำสัญญาให้บริการระยะสั้น การ ยกเลิกสัญญาจึงกระทำได้ง่าย ในขณะที่การเช่าซื้อเป็นการขายสินค้าและการลีสซิ่งเป็นการบริการ ระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลีสซิ่งนั้น ผู้เช่าเป็นผู้เลือกทรัพย์สินเองหากยกเลิกสัญญาได้ง่าย ผู้ให้เช่าอาจหาผู้อื่นเช่าต่อไม่ได้โดยง่าย

(10) กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทั้ง 3 กรณี คือ การเช่า การเช่าซื้อ การลีสซิ่ง กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังเป็นของผู้ให้เช่า การเช่าซื้อกรรมสิทธิ์จะเป็นของผู้เช่าซื้อ ก็ต่อเมื่อมีการชำระค่างวดตามสัญญาหมดแล้ว ส่วนการลีสซิ่งกรรมสิทธิ์จะเป็นของผู้เช่าก็ต่อเมื่อจบสัญญาแล้ว และผู้เช่าเลือกที่จะซื้อทรัพย์สินนั้นเท่านั้น

(11) การเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ กรณีการเช่าจะไม่มี การเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ การเช่าซื้อกรรมสิทธิ์จะเปลี่ยนอัตโนมัติเมื่อชำระค่างวดครบตามสัญญา การลีสซิ่งกรรมสิทธิ์จะเปลี่ยนถ้าหากจ่ายกันครบตามสัญญาแล้ว และผู้เช่าเลือกที่จะซื้อทรัพย์สินนั้นในราคาที่ตกลงกัน ซึ่งควรเป็นราคาตลาดในขณะนั้นและถ้าตีความโดยเคร่งครัด จะตีราคาตลาดไว้ล่วงหน้าไม่ได้เลย แต่ในทางปฏิบัติทางภาษีมักจะยอมให้ตั้งราคาตลาดไว้ล่วงหน้าได้ โดยกำหนดราคาตลาดตามที่คาดหมายโดยมีเหตุผลสมควร เช่น ร้อยละ 10 หรือ 15 ของราคาสินทรัพย์ทั้งหมด ฉะนั้นหากสัญญาลีสซิ่ง ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า ให้ผู้ซื้อมีสิทธิที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่า เมื่อครบอายุการเช่าได้ในราคาต่ำกว่าคาดหมายไว้ว่าผู้เช่าจะต้องใช้สิทธิซื้ออย่างแน่นอน เช่น ราคา 1 บาท เจ้าหน้าที่จะถือว่าเช่าลักษณะเช่าซื้อไม่ใช่การเช่าอย่างแท้จริง

(12) จำนวนผู้เช่าตลอดอายุทรัพย์สิน กรณีการเช่าผู้เช่ามักจะมีหลายราย แต่กรณีการเช่าซื้อผู้เช่าซื้อมักจะมีรายเดียว ส่วนกรณีลีสซิ่งผู้เช่าก็มักจะมีรายเดียวเป็นส่วนใหญ่

(13) ระยะเวลาการเช่า กรณีการเช่า อายุการเช่าจะสั้นกว่ากรณีการเช่าซื้อและกรณีการลีสซิ่ง กรณีการลีสซิ่งปกติจะนานกว่า 3 ปี โดยหลักแล้วสัญญาลีสซิ่ง จะมีอายุการเช่าครอบคลุมระยะเวลา ส่วนใหญ่ของอายุการใช้ของทรัพย์สินที่เช่า หมายความว่า ไม่ใช่ระยะเวลาทั้งสิ้นของอายุการเช่าเช่น ถ้าอายุการใช้ทรัพย์สินนั้น 5 ปี อายุการเช่าไม่ควรเกินหรือเท่ากับ 5 ปี ควรจะประมาณ 4 ปี (ตามที่ปฏิบัติอยู่ในต่างประเทศ) เพราะหากเท่าหรือเกินกว่าอายุการใช้ทรัพย์สินนั้น สัญญาดังกล่าวจะมีผลเหมือนซื้อผ่อนส่งหรือเช่าซื้อ และจะมีผลปฏิบัติทางภาษีเหมือนการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระตามสัญญา (การเปรียบเทียบความแตกต่างการให้เช่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ ในตารางที่ 1)

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบการให้เช่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ

ลักษณะ	การเช่า	การเช่าซื้อ	การลีสซิ่ง
ชนิดของทรัพย์สิน	ทรัพย์สินทั่วไปทั้ง สังหาริมทรัพย์และ อสังหาริมทรัพย์	ทรัพย์สินสังหาริมทรัพย์ ทั่วไป	สังหาริมทรัพย์เฉพาะอย่าง เช่าเครื่องจักรอุตสาหกรรม ก่อสร้าง การขนส่ง อุปกรณ์ การสำนักงาน อุปกรณ์การ แพทย์
สินค้าคงคลังของ ผู้ให้เช่า	มี	มี / ไม่มี	ไม่มี
วัตถุประสงค์ของ การเช่า	ใช้ทรัพย์สินชั่วคราว	เป็นเจ้าของทรัพย์สิน	ใช้ทรัพย์สินระยะยาว
ผู้เช่า	บุคคล/นิติบุคคล	บุคคล/นิติบุคคล	นิติบุคคลอย่างเดียว
หน้าที่การบำรุง รักษา และการ ประกัน	ผู้ให้เช่า	ผู้เช่าซื้อ	ผู้ให้เช่า
การยกเลิกสัญญา	ได้	ได้	ไม่ได้
กรรมสิทธิ์ใน ทรัพย์สิน	ผู้ให้เช่า	ผู้ให้เช่าซื้อ (แต่ข้อตกลง ให้ตกเป็นของผู้เช่าซื้อ)	ผู้ให้เช่า
การเปลี่ยนแปลง กรรมสิทธิ์ใน ทรัพย์สิน	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	เป็นของผู้เช่าซื้อโดย อัตโนมัติเมื่อสิ้นสุด สัญญา	ผู้เช่า (lesor) มีสิทธิ เลือกจะซื้อหรือไม่ก็ได้
จำนวนผู้เช่า ตลอดอายุของ ทรัพย์สิน	หลายราย	รายเดียว	รายเดียว
ระยะเวลาเช่า	สั้นกว่า	กลาง ๆ	นานกว่า 3 ปี

3.3 หลักเกณฑ์การให้สินเชื่อเช่าซื้อ และการควบคุมสินเชื่อเช่าซื้อ

3.3.1 หลักเกณฑ์การให้สินเชื่อเช่าซื้อ

หลักเกณฑ์เบื้องต้นการให้สินเชื่อเช่าซื้อ บริษัทธุรกิจเช่าซื้อทั่วไปมักจะมีข้อกำหนดที่สำคัญสองประการคือ ลักษณะของรถยนต์นั่งที่เช่าซื้อ และคุณสมบัติของผู้เช่าซื้อ

(1) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาลักษณะของรถยนต์นั่งที่เช่าซื้อ จะใช้พิจารณาจากประเภทของรถยนต์นั่ง ว่าเป็นรถยนต์นั่งใหม่ หรือรถยนต์นั่งใช้แล้วรุ่นหรือยี่ห้อของรถยนต์นั่ง เพราะยี่ห้อและรุ่นของรถยนต์นั่งจะมีผลกระทบต่อบริษัทในกรณีที่มีการยึด (เปลี่ยนการครอบครองกรรมสิทธิ์) เมื่อผิดเงื่อนไขการชำระหนี้ และบริษัทฯ ต้องการขายทอดตลาด รถยนต์นั่งเหล่านั้น เพราะยี่ห้อที่ได้รับความนิยมหรือรุ่นที่ได้รับความนิยมจะจำหน่ายต่อได้ง่ายและได้ราคาสูง นอกจากหลักเกณฑ์ทางกายภาพของรถยนต์นั่งแล้ว หลักเกณฑ์ที่พิจารณาเพิ่มเติมคือ การชำระเงินต้นบางส่วน (down payment) ว่า ชำระเป็นจำนวนมากเพียงพอหรือไม่ การชำระเงินต้นสูงจะลดความเสี่ยงของบริษัทได้ ในขณะเดียวกันทำให้ผู้ขอกู้มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามเงื่อนไขการขอกู้มากขึ้น

(2) หลักเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เช่าซื้อ หลักเกณฑ์ของคุณสมบัติของผู้เช่าซื้อ จะพิจารณาทางด้านวัตถุประสงค์ของการเช่าซื้อหรือขอกู้นั้น กู้เพื่อไปซื้อรถยนต์นั่งรุ่นใด ประเภทใด และมีวัตถุประสงค์ในการใช้งานหลักเพื่ออะไร นอกจากนี้ยังพิจารณาความจำเป็นในการกู้ว่ามีความจำเป็นในการกู้มากน้อยเพียงใด และการบริโภคสินค้าที่เช่าซื้อจะทำให้สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้นหรือไม่ ส่วนคุณสมบัติของผู้เช่าซื้อ ประการแรกจะพิจารณาจากประวัติของผู้เช่าซื้อ โดยพิจารณาจากรายได้ ประสิทธิภาพ จำนวนงวดที่ผ่อนชำระ จำนวนเงินค้างงวด วงเงินให้สินเชื่อภาระหนี้คงเหลือ เงินดาวน์ ตำแหน่งงาน สถานภาพสมรส ที่อยู่อาศัยมั่นคงเป็นหลักแหล่ง อายุว่ามีสิ่งใดเป็นอุปสรรคในการผ่อนชำระต้นเงินและดอกเบี้ยหรือไม่

จากหลักเกณฑ์เบื้องต้นทำให้บริษัทธุรกิจเช่าซื้อ สามารถพิจารณาได้ว่าการให้สินเชื่อเช่าซื้อแก่ผู้ใดและเป็นปริมาณมากน้อยเพียงใดนั้น จะเป็นไปตามคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติตามที่บริษัทฯ ประเมินตามหลักเกณฑ์ ดังกล่าวเป็นหลัก

3.3.2 การควบคุมการให้สินเชื่อเพื่อการเช่าซื้อ

การควบคุมการให้สินเชื่อเพื่อการเช่าซื้อทางด้านกฎหมาย ปรากฏว่าบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพียง 3 มาตรา คือ มาตรา 572, 573 และ 574

ซึ่งกล่าวถึงวิธีปฏิบัติในเรื่องการเช่าซื้อ มิใช่เรื่องของการวางระเบียบควบคุมแต่อย่างใด (ลัก
 กอแสงเรื่อง : 2520) แต่ในแนวทางปฏิบัติ บริษัทธุรกิจเช่าซื้อจะยึดแนวทางตามสัญญาที่บริษัท
 กระทำกับผู้เช่าซื้อเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 36/2536 “เรื่อง การขาย
 สินค้าตามสัญญา ให้เช่าซื้อหรือสัญญาซื้อขายผ่อนชำระที่กรรมสิทธิ์ในสินค้ายังไม่โอนไปยังผู้ซื้อ
 เมื่อได้ส่งมอบตามมาตรา 78 (2) แห่งประมวลรัษฎากร” แต่เป็นกฎหมายที่มุ่งพิจารณาแนวทาง
 ปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นหลัก (รายละเอียดคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 36/2536 ใน
 ภาคผนวก) สำหรับการควบคุมการให้สินเชื่อของบริษัทธุรกิจเช่าซื้อจะเป็นไปตามแนวทางกำหนด
 ของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งแนวทางกำหนดล่าสุด (ปี 2539) มีเนื้อความที่สำคัญ คือ ธนาคาร
 แห่งประเทศไทย กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการให้กู้ยืมเพื่อเช่าซื้อยวดยนต์ส่วนบุคคล ลักษณะ
 เก่ง ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2538 โดยมีประเด็นหลักสามประเด็น คือ ประเด็นแรก ให้ธนาคาร
 พาณิชยสำนักงานวิเทศธนกิจบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ดูแลให้ผู้ดำเนินการให้
 เช่าซื้อยวดยนต์กำหนดเงื่อนไขในการเช่าซื้อในเกณฑ์เดียวกับบริษัทเงินทุน คือ ต้องมีการชำระครั้ง
 แรก ทันทีที่ทำสัญญา ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของราคาเงินสดของยวดยนต์ที่เช่าซื้อ และกำหนดระยะเวลา
 ในการเช่าซื้อไม่เกิน 48 เดือน ประการที่สอง ให้สถาบันการเงินควบคุมยอดคงค้างการให้
 กู้ยืมหรือการให้เช่าซื้อยวดยนต์ที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการอุตสาหกรรม หรือการให้บริการ ณ
 สิ้นเดือน ธันวาคม 2539 ให้มียอดคงค้างเพิ่มขึ้นจากสิ้นเดือนธันวาคม 2538 ได้ไม่เกินร้อยละ 15
 และประเด็น สุดท้ายให้มีสถาบันการเงิน รายงานยอดคงค้าง ณ วันสิ้นเดือนของเงินให้สินเชื่อ
 รวมทั้งภาระผูกพันเพื่อการให้เช่าซื้อยวดยนต์ส่วนบุคคลภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ในรายงาน
 ข้อมูลดังกล่าว ตั้งแต่งวดสิ้นเดือน ธันวาคม 2538 (รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ธนาคารแห่ง
 ประเทศไทย : มกราคม 2539)